

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philosophistæ Seu Excerpta Pauca Ex Multis Libris, Thesibus, Dictatis Theologicis

[S.l.], [ca. 1692]

1682. Coll. Camberiense sub P. Rose.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39173

Respondeo ad peccatum mortale requiri plenam I I I.
 & perfectam malitiæ cognitionem ut moralis est: ad ^{PARS.}
 veniale sufficere semi-plenam & imperfectam, sive
 sub ratione mortalis, sive sub ratione venialis. Pro-
 batur prima pars. Non debet incurri malitia mor-
 talis, utpotè consummata in ordine ad effectus mor-
 tales pœnæ & damni, nisi vi electionis ut sic com-
 pletæ. Ergo nisi vi advertentiæ omnino perfectæ
 mortalis malitiæ, quæ mortalis est.

COLLEGIUM CAMBERIENSE.

Anno 1682. P. Rose in Collegio Camberiensis So-
 cietatis Jesu, Theologiæ Professor, in Tractatu De
 Peccatis. Disput. 1. sect. 1. hæc habet. Ut peccatum
 sit mortale, debet plenè & perfectè cognosci mali-
 tiam esse gravem, quia alioquin non esset plenè vo-
 luntaria malitia gravis ut talis, atque adeo neque
 culpabilis. At verò ad peccatum mortale, quod nem-
 pe addicit pœnæ æternæ, requiritur plena & perfe-
 cta deliberatio haud dubiè, plenus & perfectus liber-
 tatis usus: esset enim à ratione alienum existimare,
 hominem evadere pœnâ æternâ dignum, agendo ex
 qualibet consideratione imperfecta &c.

Et postea respondens objectionibus. Qui nihil ap-
 prehendit grave in objecto, aut hoc apprehendit
 leve, aut leviter & insufficienter ad peccatum lethale.

Mox ad alias objectiones & instantias ex Paulo
 olim contumelioso & persecutore, qui ignorans fecit;
 ex Judæis: Si cognovissent &c. Ex iis, qui, dum
 interficiebant Apostolos, putabant obsequium se presta-
 re Deo; Ex Hæreticis errori adherentibus, quia veri-
 tatem ignorant &c.

Respondeo generatim, inquit, objectum malum,

I I I.
PARS.

quod non est ullo modo actualiter cognitū, non esse actu voluntarium & liberum, atque adeò non committi circa illud peccatum mortale & imputabile. Propterea neminem posse, neque proinde teneri considerare, nisi putet de tali consideratione ejusque necessitate . . . . . Deinde de Paulo, Judæis, & interfectoris Apostolorum, quæ speciatim respondet, ad id demum reducit: Tantum itaque in illorum actu malitiæ moralis, seu imputabilis fuit, quantum cognitionis; & non amplius. *Cætera eludit.*

Post præmissa, hanc sibi proponit questionem. An ignorantia secundum se sit peccatum. Præmitto, inquit, ignorantiam aliam esse vincibilem, aliam esse invincibilem. Vincibilis est ea, quæ vinci posset, sed si fieret quidquid potest & debet fieri. Invincibilis est illa, quæ vel nullâ diligentiam humanam tolli potest, & dicitur absolute invincibilis; vel si adhibitam diligentiam tolli posset, non debet tamen tolli, eò quod ratione probabili ita judicetur. His præmissis, Quæres, an omnis ignorantia invincibilis, etiam ea, quæ versatur circa jus naturale, excuset à peccato. Respondeo affirmativè.

In sect. 2. objectionem sibi proponit solvitque eadem ferè ratione ac ejusdem Collegii Professor cujus inferius verba referuntur ad ann. 1690.

Ad hanc questionem. Quid requiratur ad peccatum ex parte voluntatis, sic respondet. Dico ad peccatum propriè dictum requiritur ex parte voluntatis ut turpitude actus sit voluntaria &c. 2. Requiritur vera libertas, adeò ut voluntas sit proximè indifferens ad oppositum, id que non tantum indefinitè, sed singulariter hic & nunc . . . 2. pars de libertate patet: quia quod non est verè liberum non est imputabile. Non est autem verè liberum id ad cuius oppositum

positum voluntas non est proximè indifferens. Ergo I I I. I
 &c. ut autem voluntas sit proximè indifferens ad PARS, II
 oppositum requiritur. I. Extremorum ea cognitio
 quæ sufficiat ad librandam voluntatem. 2. Carentia
 impedimenti externi involuntate. Nam licet ad sit
 sufficiens extremorum cognitio, si contingat imagi-
 nationem ita esse inflammatam, vel appetitum sen-
 sitivum ita esse vehementem, ut voluntas rapiatur
 & impotens reddatur ad oppositum, voluntas non
 est verè libera, adeòque non peccatur; licet inter-
 dum id præsumatur ab hominibus, qui sæpè fallun-
 tur, sicut scrupulosi.

Disput 2. De Peccato in specie. Agemus. De
 Philosophico. 2. De Theologico. Quæst. II. De
 Peccato Philosophico.

Dico, potest dari peccatum Philosophicum, hoc
 est actus aliquis liber contra solam naturam rationa-
 lem, & nullomodo contra Deum. *Tale non admittit
 nisi raro in Christianis*: non videtur tamen, *inquit*,
 posse negari quin in suppositione saltem metaphysi-
 ca, seu in casu qui vel numquam vel rarò contingit,
 possit evenire ut Christianus aliquis contra rationem
 agat ne confuse quidem de Deo cogitans. (*Quasi
 verò id rarò contingat. Sed quid, quod idem Professor
 in superius relatis docet*, ut peccatum sit mortale de-
 bet plenè & perfectè cognosci malitiam esse gra-
 vem. *Et in infra ex eo referendis*: Dico ad peccatum
 mortale requiritur advertentia malitiæ gravis aut
 periculi illius, eaque actualis & plena. *Sed pergit
 continuò.*)

Christianus, inquam, (*ait ille.*) Nam quod atti-
 net ad infideles licet cognitio aliqua Dei superioris
 prohibentisque ea quæ mala sunt, sit ita impressa
 homini, eique quodammodo innata, ut vix ullus
 plenam

III. I. I. I. plenam de Deo & de ejus lege ignorantiam ha-
 PARS. A. beat aut habere possit; saltem diuturnam; non
 videtur tamen dubium, quin possit infidelis ali-
 quis inculpabiliter carere pro aliquo tempore
 cognitione Dei sufficiente ad peccatum Theologi-
 cum, adeoque quin possit eo tempore agere contra
 rationem, nullo pacto interim de Deo ejusque lege
 cogitans.

*Plura sibi objicit qua non aliter solvit quam alii
 Philosophista. Hoc inter alia.* Dices non potest
 dici quo in loco puniendi essent qui peccassent solo
 peccato Philosophico. Ergo nullum potest dari pec-
 catum Philosophicum. Respondeo. Concesso an-
 tecedente, nego consequentiam: quia Deus ut au-
 tor naturæ rationalis offensæ puniret peccatorem
 pro gravitate peccati illius, & in loco quem illi pla-
 ceret eligere. *Etenim, ut objectionem subsequentem
 solvens ait;* violatio naturæ rationalis dispicit Deo,
 non ut propria ejus injuria & offensæ, sed ut inju-
 ria & offensæ creaturæ: talisque peccati autorem non
 odit ut suum inimicum, sed tantum ut malum mo-
 raliter.

Cap. 2. De effectibus peccati Philosophici. Sect.
 unica. Quam pœnam mereatur.

Dico peccatum Philosophicum quatenus grave
 non extinguit Caritatem divinam, neque gratiam:
 Quia ille actus non extinguit caritatem neque gra-
 tiam divinam, qui potest stare cum amore Dei su-
 per omnia, adeoque cum gratia. Sed peccatum Phi-
 losophicum &c. Ergo &c.

Probatur 2. Peccatum Philosophicum non mere-
 tur pœnam æternam: quia tota ratio cur peccatum
 Theologicum mortale pœnâ æternâ dignum sit, est
 quia est continens gravis Dei contemptus vel for-
 malis

malis vel virtualis. Sed peccatum Philosophicum non se habet hujusmodi. I I I I I
PARS I

Post multa quæ ipsi ferè sunt communia cum reliquis Philosophistis: Dices inter peccata Philosophica essent quædam mortalia: Ergo. Consequens patet, quia peccatum mortale infert animæ mortem per gratiæ exspoliationem in qua consistit vita supernaturalis animæ. Probatur antecedens. Inter peccata Philosophica essent gravia veniali Theologico graviora. Ergo mortalia. Consequens patet, nam si essent graviora veniali Theologico, essent objectum gravis odii divini: quia odium divinum est proportionatum gravitati peccati. Antecedens est certum. Nam adulteria Philosophica essent graviora Theologico veniali.

Resp. Disting. Antec. ac ejus probationem. Essent quædam peccata Philosophica veniali Theologico graviora, gravitate materiali & Philosophica, quatenus in materia gravi repugnarent naturæ rationali, concedo. Gravitate Theologica & formali, nego: quia commissa essent sine advertentia ad Deum, ac proinde non essent offensæ Dei graves. Unde nego illa fore gravia, hoc est, mortem animæ illatura per gratiæ exspoliationem. Nego similiter illa fore objectum gravioris odii divini, quàm veniale Theologicum. Ratio negandi est, quia malitia peccati Theologici est ordinis superioris; malitia autem peccati Philosophici est ordinis inferioris, adeòque sunt incommensurabiles, ac proinde quantumcunque concipiatur crescere malitia Philosophica nunquam assurget ad gravitatem venialis Theologici, etsi materia illius sit gravis; imò gravior materia istius.

Ad id quod dicitur peccata Philosophica graviora Philosophicè peccato veniali Theologico fore objectum

ctum gravioris odii divini: distinguo: odii divini superioris ordinis, vi cuius Deus odio haberet peccatum Philosophicum ut sibi illatam injuriam, ex cuius intuitu hominem ut inimicum spoliaret gratia & caritate, nego. Odii inferioris ordinis, vi cuius Deus odio haberet peccatum Philosophicum ut injuriam naturæ rationalis & creaturæ, concedo.

Dices. Deus puniret peccatum Philosophicum gravius quam veniale Theologicum. Ergo pœnâ æternâ. Antecedens videtur certum. Quis enim neget Deum gravius puniturum adulterium Philosophicum, quàm mendacium Theologicum leve? conseq. patet.

Resp. nego anteced. Gravitas pœnæ debet accommodari gravitati damni illati per peccatum. Atqui damnum illatum per peccatum Philosophicum non est infinitum.

Idem Professor de peccato mortali differens, discutienſque, Quid requiratur ad peccatum mortale ex parte intellectus: quid ex parte voluntatis, hæc docet de prima quæſtione.

Dico ad peccatum mortale requiritur advertentia malitiæ, gravis, aut periculi illius, eaque actualis, & plena .... nihil voluntarium & liberum quin cognitum .... Tertia pars assertionis, quod nempe ad peccatum mortale requiratur advertentia actualis, adeò ut non sufficiat interpretativa, antequam probetur; observa tunc esse advertentiam malitiæ actua- lem, quando quis hic & nunc advertit malitiam sui actus; tunc verò esse advertentiam interpretativam quando quis potuit & debuit advertere, non advertit tamen hic & nunc malitiam sui actus. His observatis probatur 3. pars assertionis. Quia debeo advertere actu malitiam, & debeo actu cogitare me debere advet-

advertere malitiam, ut possim eam advertere ad hoc I I I I
 ut malitia possit dici mihi voluntaria. Atqui malitia Pars
 peccati debet esse actu voluntaria. Ergo &c.

Quarta pars assertionis, quod nempe ad peccatum mortale requiratur advertentia plena & perfecta malitiæ; . . . Probatur à posteriori: Quia solent Scriptores excusare à peccato mortali eos, qui peccant ex vehementi passione aut hebetudine. Ergo ex defectu plenæ advertentiæ. Ergo &c. Probatur 2. à priori; Quia ut aliquid sit perfectè peccatum grave, debet esse voluntarium. Atqui non est perfectè voluntarium, nisi adesset plena malitiæ advertentia.

Inter solvendas objectiones notandum, quomodo in subsequenti Scripturæ loca interpretetur circa peccata ignorantia.

Dices: Dantur peccata mortalia occulta, dantur peccata mortalia ignorantia, dantur peccata mortalia, quæ non pungunt conscientiam. Sed ad ejusmodi non requiritur advertentia plena. Major est certa: *Ab occultis meis munda me*, ait David. *Nihil mihi conscius sum &c.* ait Apostolus: *Ignorantias meas ne memineris Domine*, ait David, *Peccator cum in profundum venerit, contemnit*, ait Apostolus, imò *Salomon*. Minor est certa. Nam quod occultum est non advertit, neque quod ignoratur.

Resp. Concedo Majorem: nego Minorem, ad cuius probationem respondeo, peccata dici occulta, ignorata, aut non pungentia, non defectu plenæ advertentiæ antecedentis, quando nempe commissa sunt, sed tantùm ex defectu plenæ advertentiæ consequentis postquam commissa sunt. Obliviscimur non rarò peccatorum nostrorum, aut dubitamus a consenserimus. & quando contingit peccatorem in profun-

I I I.
PARS. profundum venire, non dolet de peccatis suis; cognoscit tamen se peccasse.

— IDEM COLLEGIUM CAMBERIENSE. ○

ANNO
INCER-
TO.

Hanc eandem questionem: Quid requiratur ad mortale ex parte intellectûs, versat alius quidam Camberiensis Theologiæ Professor in Tractatu De Peccatis . . . . . art. 4. Quo anno, & an à P. Morié, an à P. Pernel traditus sit, non satis meminit, qui illum ex Jesuita dictantis ore exceptit.

Dico primò, inquit ille, Si intellectus non cogitat, ne dubitativè quidem, malitiam aut prohibitionem, neque reflectit se teneri ad inquirendum, nullum esse peccatum neque mortale neque veniale. *Adductis vulgaribus apud Philosophistas probatiunculis, mox sibi objicit.*

— Objicies primò. Sequeretur homines excusari à peccatis gravissimis, quod est absurdum. Resp. Nego esse absurdum, si non sit cognitio malitiæ, vel dubium de illa, vel saltem de obligatione ulteriùs inquirendi an sit malum.

— Dices: Multi peccant ex consuetudine, non advertentes ad id quod faciunt. Respondeo esse semper aliquam advertentiam, quando peccant, saltem exiguam. Si nulla sit, non peccant per ipsum actum, sed voluntate perseverandi in prava consuetudine, cum de ea cogitantes non proponunt emendationem.

— Objicies 2. Sequeretur eos, qui nullum sentiunt scrupulum, non peccare. Atqui gravissimi peccatores nullum scrupulum sentiunt, juxta illud: *Impius cum ad profundum venerit, contemnit.* Ergo &c. Respondeo. Distinguo Majorem. Si per scrupulum intelligatur dolor & anxietas & cruciatus in affectu, nego